

Ans.D. 102/1961

ÖSTERBYGDENS VATTENDOMSTOLS

Aktbil. 25

DOM

meddelad i domstolens kansli i

Stockholm den 9 februari 1962.

I domstolen: särskilt förordnade vattenrättsdomaren Gunvor Bexelius-Janson, vattenrättsingenjörerna Sverker Nilsson och Otto von Unge samt vattenrättsnämndemännen Erik Lindh, Tumba, och Gunnar Lord, Skåvsjö, Rydbo.

Sökande: vägförvaltningen i Stockholms län.

Företrädare: vägdirektören P.O. Tjällgren.

Saken: tillstånd att för planerad ombyggnad av riksväg nr 1 uppföra bro över Södertälje kanal m.m.

I Södertälje kanal är allmän farled.

Ansökan.

I ansökan, som inkommit till vattenrättsdomaren den 11 december 1961, har vägförvaltningen anhållit om tillstånd att för planerad ombyggnad av riksväg nr 1 till motorväg på delen genom

Dom A 10/1962

2.

Södertälje stad utföra en bro över Södertälje kanal omkring 50 m uppströms järnvägsbron med landfästen på stadsägan nr 631 västra i Södertälje stad. Nämnade fastighet äges av Kungl. Maj:t och Kronan och förvaltas av Kungl. sjöfartsstyrelsen.

Den nya broförbindelsen avses att uppdelas i två helt åtskilda broar enligt ettdera av nedan angivna, i målet åberopade förslag.

Klaffbro.

Broarna utföras såsom klaffbroar med en fri genomfartsöppning vinkelrätt mot kanalen av 55 m och en fri höjd i stängt läge av 26 m över högsta högvattenyta. Bottenplattornas underkanter förläggas på höjden + 5,80 m. Förslaget har närmare åskådliggjorts på en till ansökningen fogad, av Kjessler & Mannerstråle Aktiebolag upprättad ritning med nr 16111-4D (aktbil. 6).

Lyftbro.

Broarna utföras såsom lyftbroar med en fri genomfartsöppning vinkelrätt mot kanalen av 55 m samt en fri höjd i stängt läge av 26 m över högsta högvattenyta och i öppet läge av 42 m över samma vattenyta. Bottenplattornas underkanter

förläggas på höjden - 5,80 m. Förslaget har närmare åskådliggjorts på två till ansökningsfogade, av Kjessler & Mannerstråle AB upprättade ritningar med nr 16111-4A (aktbil. 4) och nr 16111-4B (aktbil. 5).

Omgrävning av kanalen.

Vägförvaltningen har vidare anhållit om tillstånd att i samband med brobygget omgräva Södertälje kanal mellan järnvägsbron och Igelstaviken på sådant sätt, att 7,5 m djupgående fartyg skulle kunna passera broläget i berörda del av kanalen.

Kanalens sträckning efter omgrävningen framgår av en vid ansökningsfogad, av Vattenbyggnadsbyrån upprättad ritning med rubriken "Södertälje kanal. Temporär kanal. Plan" (aktbil. 7). Blivande sektioner för den omgrävda kanalåfåran ha åskådliggjorts på av Vattenbyggnadsbyrån upprättade sektionsritningar (aktbil. 8 - 11).

Utfyllnad m.m.

Vid omgrävningen uppkomma överskottsmassor, bestående av omkring 85.000 m³ grus, sand och lera. Vägförvaltningen har anhållit om tillstånd att av massorna använda erforderlig mängd till utfyllnad på kanalens norra strand nedströms järnvägsbron och till en ledarm, som avses att uppläggas i Igelstaviken norr om kanalens

4.

mynning på vattenområde Östersjön litt hm i Södertälje stad. Vägförvaltningen har därjämte hemställt om tillstånd att tip-
pa högst 40.000 m³ av de uppschaktade massorna i Hallsfjärden på ett Kungl. Maj:t och Kronan tillhörigt, omkring 44 m djupt vattenområde på fastigheterna Hall 1¹, 2¹ och 3¹, Håga 1¹ och Hågelby 1¹ inom Östertälje socken. Området är beläget 2 km norr om Fläsklösa fyr, på vilken plats Södertälje stad genom vattendomstolens dom den 21 december 1959 medgivits att tippa 144.000 m³ massor, uppkomna genom muddring i Brandalssund och Skansundet. I angivna dom har fiskerikonsulenten Per Mattsson förordnats att på stadens bekostnad följa arbetena och värdera eventuellt uppkommande skador på enskilt fiske.

Utfyllnadsområdet, platsen för ledarmen samt tippningsområdet ha närmare angivits på två till ansökan fogade kartor (aktbil. 7 och 12).

Yttranden.

Sjöfartsstyrelsen har medgivit vägförvaltningen rätt att taga berörda markområde i anspråk och vidare anfört bland annat: Inom sjöfartsstyrelsen utredes för närvarande frågan om en fördjupning av Södertälje kanal, främst enligt två alter-

nativ, varigenom 7,5 m respektive 9,5 m djupgående fartyg skola kunna passera kanalen. Det synes mest sannolikt att det första alternativet kommer att genomföras. Vägförvaltningen har vid upprättandet av föreliggande broförslag tagit hänsyn härtill. Det senare alternativet förutsätter en helt ny sträckning av kanalen, varvid ytterligare en bro över kanalen blir erforderlig. Eftersom båda broarna ej kunna uppföras samtidigt, kunna vissa merkostnader uppstå.

Fiskeriintendenten i övre södra distriktet har anfört bland annat: Genom muddringarna, utfyllnaderna och tippningarna kunna uppstå vattengrumlingar, som kunna leda till skador på strömming-, gös- och sikfisket bland annat genom fångstnedsättande redskapsbeläggningar. Detta kan förhindras genom att massorna i stället uppläggas inom skyddade strandområden eller på land. Om tippningarna ändock anses böra tillåtas, föreslås att fiskerikonsumenten Per Mattsson förordnas att på sökandens bekostnad utreda och värdera eventuellt uppkommande fiskeskador samt att vid behov SMHI förordnas att företaga nödiga provtagningar och analyser. Trots de påtalade möjligheterna till uppkomst av fiskeskador, synes hinder mot företaget icke möta jämlikt 2 kap. 3 § vattenlagen.

Fångvårdsstyrelsen, som förvaltar det av Kungl. Maj:t och Kronan ägda vattenområdet i Hallsfjärden, har på vissa villkor medgivit att den yrkade tippningen får ske.

Erinringar.

Södertälje stad, som äger en del av den berörda marken, har medgivit vägförvaltningen rätt att taga erforderlig mark i anspråk och har ej haft något att erinra mot ansökningen.

Västerås och Köpings städer ha under åberopande av 2 kap. 11 § vattenlagen i första hand yrkat, att vägförvaltningen måtte åläggas bygga bron på sådant sätt att en framtida fördjupning av kanalen enligt 9,5 m-alternativet ej orsakar någon fördyring för sjöfartsintresset eller, i andra hand, att vägförvaltningen, om den större fördjupningen skulle komma att genomföras, skall åläggas svara för den merkostnad som kan uppstå för sjöfartsintresset genom att broarna över de båda lederna ej byggas samtidigt.

Domskäl.

Farledsfrågan.

Vägförvaltningen har med föreliggande broförslag tagit

hänsyn till en ännu icke beslutad men planerad omgrävning av Södertälje kanal, innebärande en utvidgning av den allmänna farleden så att denna skall kunna passeras av 7,5 m djupgående fartyg. För att ännu mera djupgående fartyg skola kunna passera från Saltsjön in i Mälaren via Södertälje kräves enligt en obestridd uppgift av sjöfartsstyrelsen, att Södertälje kanal gives en delvis helt ny sträckning. En sådan omläggning av kanalen anser vattendomsstolen innebära, att en ny farled inrättas å denna sträcka. Några olägenheter för en sådan farled kan enligt vattendomsstolens mening icke uppkomma genom förevarande broförslag, annat än om den nya kanalsträckningen förlägges i omedelbar närhet av något av bronns landfästen. Det kan då bli nödvändigt att flytta eller eljest ändra på landfästet. Enär en ny sträckning av kanalen emellertid ännu ej närmare preciserats kan vägförvaltningen nu ej åläggas förlägga landfästena på annan plats än vad som föreslagits. En eventuell framtida förflyttning av ettdera landfästet skulle så fördyra broföretaget, att vägförvaltningen icke heller jämlikt 2 kap. 13 § vattenlagen kan åläggas utföra eller bekosta en sådan åtgärd. Västerås och Köpings städers yrkanden kunna sålunda icke vinna bifall.

Tippningar.

Med hänsyn till att tippningsmassorna huvudsakligen bestå av grus,

8.

sand och lera, som endast i mindre utsträckning orsakar grumlingar på tippningsplatsen, finner vattendomstolen att den föreslagna tippningen bör tillåtas. Vattendomstolen finner ej heller sannolikt att den uppkommande grumlingen kommer att orsaka fiskeskador eller andra olägenheter. Vägförvaltningen har emellertid medgivit att fiskerikonsulenten förordnas att följa tippningsarbetena på samma sätt som föreskrivits i vattendomstolens dom den 21 december 1959. Vattendomstolen finner detta vara lämpligt. Däremot kan det för närvarande ej anses erforderligt förordna SMHI att utföra provtagningar.

Tillstånd.

Enär med hänsyn till allmänna intressen eller enskild rätt hinder ej möter mot bifall till ansökningsen, prövar vattendomstolen lagligt lämna vägförvaltningen tillstånd att på nedan angivna villkor anlägga bro över Södertälje kanal i huvudsaklig överensstämmelse med ettdera av de i målet åberopade förslagen samt utföra övriga med ansökan avsedda arbeten.

Ledverk sköta anordnas dels till skydd för bron

södra landfäste, dels längs södra sidan av kanalen mellan järnvägsbron och förevarande bro. Beträffande den närmare utformningen av ledverken skall vägförvaltningen samråda med sjöfartsstyrelsen.

Vägförvaltningen skall även samråda med sjöfartsstyrelsen rörande sjöfartssignaler och andra anordningar för trafiken i farleden.

Arbetena skola utföras på ett sådant sätt att sjöfarten störes i minsta möjliga grad.

Vägförvaltningen skall i enlighet med åtagande ombesörja eller bekosta flyttning av Södertälje stad tillhöriga el-kablar, vatten- och avloppsledningar, därest de beröras av de medgivna arbetena samt svara för de kostnader som genom eventuella driftstopp å dessa kablar och ledningar kan åsamkas staden till följd av de medgivna arbetena.

Vattendomstolen förordnar fiskerikonsulenten vid Stockholms stads läns och hushållningssällskap Per Mattsson, Skyttevägen 18 F, Saltsjöbaden, att på sökandens bekostnad följa arbetena i vad de avse tippning i Hallsfjärden.

Tippningen skall ske i en djuphåla, som får utfyllas till jämnhöjd med angränsande bottenplan och till högst 20 m under me-

10.

delvattenytan.

Oförutsedd skada.

Om genom företaget vållas skada eller intrång, som icke av vattendomstolen förutsetts, må den som lider skadan eller intrånget framställa anspråk på ersättning härför hos vattendomstolen. Framställning härom skall göras genom skriftlig anmälan, som skall vara inkommen till vattendomstolen inom fem år, räknat från utgången av den för arbetenas fullbordande föreskrivna eller öck sedermera i anledning av sökt anstånd bestämda tiden.

Arbetstid.

De nu medgivna arbetena skola vid äventyr, som i 2 kap. 22 § vattenlagen sägs, vara fullbordade inom fem år härefter och må omedelbart påbörjas.

Rättegångskostnader.

Vägförvaltningen har att till Västerås och Köpings städer i ersättning för rättegångskostnader utgiva sjuhundra sjuttioåtta kronor, varav 750 kronor utgöra arvode till städernas ombud advokaten Nils Vasseur, Stockholm, jämte vad städerna visa sig ha utgivit för en utskrift av

vattendomstolens protokoll och dom i målet.

Domstolskostnader.

Vägförvaltningen har att gälda i 11 kap. 97 § vattenlagen angivna kostnader för målets behandling vid vattendomstolen enligt särskild redovisningsräkning från domstolens kansli.

Fullföljd.

Angående talan mot domen, se Bilaga.

På vattendomstolens vägnar:

